

Štěpán Kozub

„Vždy si říkám, hlavně neublížit té písničce“

Nejlepší písně jsou vždy pevně spojeny s realitou a odráží se v nich prožitá situace, událost i pravdivost života. Svě o tom vědí i známý ostravský herec a zpěvák Štěpán Kozub a muzikant, textař a bavič Jiří Krhut, kteří loni vydali úspěšnou debutovou desku Prásknu bičem. Na jejich koncertech se lidé smějí tak, že je z toho bolí bránice, často tečou i slzy. Přitom k patosu má tato dvojice svým syrovým humorem a upřímnými texty opravdu hodně daleko. V rozhovoru pánové nechali nahlédnout do své autorské kuchyně a rozprávěli se nejen o své tvorbě, ale i o tom, co je trápí a co je naopak naplňuje štěstím.

TEXT: MILAN BÁTOR, FOTO: PETR HRUBEŠ

Co vás, pánové, vlastně svedlo dohromady?

Jiří: První setkání bylo v klubu Heligonka, kde jsme měli a stále máme své programy, a pak hlavně na silvestra v Divadle Mír.
Štěpán: Nás vlastně trochu paradoxně spojuje humor. Díky společnému smyslu pro humor jsme se před pár lety poznali. Ale nikdy jsme spolu nemluvili o tom, že bych chtěl zpívat. Líbila se mi muzika, kterou psal Jirka s kapelou Nedivoč nebo sám. Vzniklo to původně tak, že jsem chtěl udělat klukům vizuál ke klipu. Prostě napsat klip a zrežirovat ho. Ale vůbec tam nebyla ambice zpívat a dělat autorskou hudbu.
Jiří: To bylo vtipné. Štěpán mi poslal zničehonic zprávu, jestli bych mu nenapsal nějakou písničku, že by si ji chtěl zazpívat. Píšu o tom, co je pravdivé, nerad to vymýšlím. Když se jedná o nějakou randu, tak to jo, ale ve vážnějších tématech rád jdu do pravdivých příběhů. Tak vznikla píseň *Prásknu bičem*.
Štěpán: Považoval jsem se spíš za fandu hudby, která mi v určitých životních situacích dost pomáhala. Potom se mi to rozleželo v hlavě a řekl jsem si, že bych si to možná chtěl vyzkoušet. Okrajovou zkušenost se zpěvem jsem měl z konzervatoře, v rámci studia hudebně-dramatického oboru to

bylo povinné. Tam jsem musel prokázat, že nějaký cit pro hudbu mám. Nevím, co mě to tehdy napadlo, že jsem Jirku požádal, aby mi napsal nějakou píseň, a on kupodivu souhlasil.

Jaké byly reakce na vaše první songy?

Jiří: Začali nám psát teenageři na Instagram, že vůbec neposlouchají českou hudbu, ale nás mají ve svém playlistu. To bylo fantastické a udělalo nám to obrovskou radost. Takže jsme si řekli, pojďme udělat normálně desku! Náš původní plán bavit lidi ale taky nevyrazil.
Štěpán: To je pravda. Původní záměr dělat komedii se vlastně děje na koncertech. Mezi písničkami si s Jirkou a publikem povídáme. Vyprávíme příběhy a bavíme sebe i je. Na koncertech po celé republice jsme zjistili, že lidé přišli na dvojnásobnou věc. Na dvojí zábavu. Že přišli na písničky a plakali, ale zároveň se smáli. To jsme asi tak trochu podvědomě chtěli.

Poslouchat melancholické písně a o pauzách se smát drsným vtipům. Zajímalo by mě, co se lidem na vašich koncertech honí hlavou...

Štěpán: Zřejmě to, co naše texty vzbuzovaly ve mně, v mé mamince i babičce. Je tam nějaký univerzální klíč, který se dotýká lidí napříč generacemi. Je jedno, jestli je vám patnáct nebo sedmdesát. Myslím, že to je proto, že uchopují téma lásky, která nemá meze. Já jsem o generaci mladší než Jirka. Tím, že jako mladý kluk interpretuju jeho texty, je posouvám blíž mladým lidem. Vlastně jim říkám, že i my můžeme cítit tyhle věci a nemusíme se za ně stydět.

Jiří: Štěpán má hlas, který přenáší text a jeho význam směrem k posluchači. Podobně jako Nohavica, Hapka... Kdyby zazpíval jiný zpěvák „láska je věčná“, může to znít jako klišé. Když to vysloví člověk s takovým hlasem, je to pravdivé. Tak se to propojilo.

Jaká jsou témata vašich písní?

Jiří: Píšu o lásce, o vztazích i o bolesti, ale nekoukám na tato témata se stížností. Hodně lidí píše o lásce tak, že si vlastně stěžují. Já se na to dívám

s nostalgií, protože nostalgie v sobě obsahuje pozitivní náladu. Vzpomínám na všechny svoje lásky dobře, se všemi mám dobrý vztah. Necítím žádnou zlost a dokážu o nich psát hezky.

Štěpán: Myslím, že se tady v zásadě spojila jedna věc. Někdo umí napsat krásný příběh a někdo ho umí interpretovat tak, aby se to lidí dotklo. Sešla se tady dvojice vypravěče s autorem, který příběh napsal. Ale to, že se doplňujeme, jsme samozřejmě zjistili až v procesu té práce.

Jak vznikalo vaše debutové album?

Jiří: Štěpán začal nosit texty, nad kterými jsme seděli. Nechal si poradit, znáte to, když si dva lidé rozumí lidsky, odráží se to i v tvorbě. Některé básničky však na zhudebnění ještě čekají.

Jiří radil Štěpánovi s texty, mluvil Štěpán naopak do hudby?

Štěpán: Nenene. Já mám obrovskou pokoru vůči tomu, co Jirka umí. Mám

to nastaveno jednoduše. Když něčemu nerozumím, tak bych si netroufl říkat, že to je špatně. Spíš vyjadřuju nějaký pocit. Například v písni *Práce pro šaška*, která se neobjevila na albu, ale jako sólová píseň. Když mi Jirka potom pouštěl melodickou linku, napadlo mě, že by tam krásně zněl saxofon. Chytám to pocitově.

Jiří: Máme vytvořenou nepsanou dohodu. Štěpán udělal dva klipy a já mu důvěřuju. Můžu třeba v něčem nesouhlasit, můžu si myslet cokoli, cítit cokoli, ale mám vůči němu naprostý respekt. On mi taky neřekne, tady máš G dur, a má tam být D dur, a já mu neřeknu, že ten obraz má mít tak a tak.

U Štěpánova zpěvu mám pocit, že nikdy nepřekročí nějakou mez... Je v tom záměr, nebo intuice?

Štěpán: Ono to možná působí, že nad tím nepřemýšlím, a já nad tím moc nepřemýšlím. Vždy si říkám, hlavně to nepokazit, neublížit té písničce. Ale ono to

vychází z obrovského respektu vůči těm věcem. S každým zpíváním ve mně stoupne obrovská nervozita. Mám to i v herectví. Jsem velký trémista, ale tam už trochu vím, co funguje a co si můžu dovolit. Tady jdu vždy na plac s čistým štítem. Snažím se uchovat si v sobě prvotní pocit a nekalkuluju. Víím, že nejsem zpěvák, který by vyzpíval bůhvíco. Jsem si vědom svých limitů. Pokora je jediná věc, která tomu nemůže uškodit. Někdy mám sám ze sebe stres, že to nedokážu předat. Vnímám písně i jako herecký úkol, jakou emoci a jakou barvu výrazu dát. Mám to tak, že když se mi to líbí a dotkne se mě to, jde to plus minus samo. Zatím na našem albu snad nebyla skladba, která by mě nezasáhla.

Jiří: Líbí se mi, že to Štěpán pěvecky nikdy nepustí do úplného patosu a klišé, že má na to cit. Vzpomněl jsem si na jednu zajímavou reakci napříč generacemi. Kromě toho, že nám píší třináctileté holky, se ozval i pán, který má pětasedmdesát let. A psal, že se díky nám vrátil ke kytarě. Pokud obecně děláš věci pro ně samotné a nepřemýšlíš, jestli to bude mít vliv, je to cesta. Spousta lidí dělá věci proto, aby byli slavní, aby se ukázali. To nikdo z nás nemá zapotřebí. My děláme věci, protože nás to strašně baví.

Co písně, které jste napsali spolu? Jaká je jejich geneze?

Jiří: To je například příběh písně *Někdy se bojím*. Desku jsme začali psát minulý léto. Jeli jsme na dovolenou, sami dva chlapi na Korfu. Náš denní řád se nějak zvrtil, pořád jsme něco popíjeli a moc se nám nedařilo vymyslet něco kloudného. Poslední den jsme seděli u bazény a dumali, o čem budeme psát. Chodil jsem kolem bazény už trochu nervózní a napadla mě ta věta „někdy se bojím, že nebudu bulet, až, Bože, zjistím, že svět

ztratil kule“. Tak jsme sedli a čtyři hodiny jsme lovili ze všech možných koutů našich duší a psali si ty věty na papír. Ta píseň je textově společná věc. Vybírali a škrtili jsme věty a strašně jsme se u toho bavili. Štěpán tu písničku, kterou považuju za jednu z našich nejsilnějších, věnoval svému tatínkovi, který zesnul pár let zpět.

Je to docela metaforická píseň, nemyslíte?

Jiří: Na tu písničku se dá nahlížet z několika úhlů. Já mám svůj, Štěpán jiný, lidé nám píší další. Protože tam je taková víceznačná věta „neber mi sebe“. Pošleš to dál, ať si to lidé proberou, jak potřebují. A nějak jsme trefili tím textem věci tak, že se s tím lidé ztotožňují. Pro některé je to dokonce něco jako novodobá modlitba, což jsme ani nechtěli. Ale je to výpověď o tom, že lidé mají strachy, ať už materiální, psychické, duchovní, že nějaká opora tam je. A vlastně jsme chtěli taky říct, že život jde žít i za jednoduchých podmínek s jednoduchými věcmi. „Nech mi jen vodu, slova a písně...“

To je krásná a silná pravda. Když se podíváte na dnešní dobu, máte nějaké obavy?

Štěpán: Já mám. Nechci si stěžovat, ale jsou věci, které mi fakt vadí. Narodil jsem se do nějaké generace, která mi přijde už dost pokřivená. Na základě toho vznikla i píseň *Doba vykloubená*, kde to je slyšet. Už jsem byl v takovém stavu, kdy jsem nevládal některé věci, které se děly v mém generačním prostředí. Priority a hudební vkus, nahlížení na vztahy mých vrstevníků. Moje generace je plytká, ale nechci to generalizovat. Samozřejmě jsou výjimky, ale to je moje bublina, která mě utvrzuje v tom, že ještě není tak zle. Že je normální se rozplakat, je správné si pomáhat, že je přirozené někoho zklamat. Moje generace žije za rouškou nějaké pózy. Narodil jsem se do doby, která už může všechno. To je téma, které v sobě řeším už strašně dlouho. Je pravda, že si víc rozumím s lidmi, kteří mají o dvacet i třicet let víc než já.

Teď se nacházíte v situaci, kdy máte na kontě úspěšnou desku s krásnými ohlasy. Co bude dál? Chystáte už materiál na nové album?

Jiří: Tím, že to pro nás není prioritou, na to nijak netlačíme. Štěpán je hlavně herec, má své filmy, své hry, já jsem bavič, skladatel a píšu i pro jiné. Sem tam mě napadne písnička, kde si řeknu, že by to bylo dobré pro Štěpána. Nejsme tady jen proto, abychom skládali desky. Kromě toho se scházíme, bavíme se. Když se to náhodou někde sejde, pustíme to, až se to nahromadí. Nemáme pod labelem podepsaný nějaký kontrakt. Já od kamarádů moc dobře vím, jak to dopadá, když se deska dělá pod tlakem jen proto, že musí být podle smlouvy hotová. Jsem tak šťastný, že nejsem na nikom a žádné instituci závislý. Jsem tak šťastný, že se nám podařilo prodat přes čtyři tisíce cédéček v době, kdy je téměř nikdo nekupuje. Začali jsme dokonce prodávat vinyl a merch. Jsem šťastný, že boříme ten mýtus, že bez labelu neuděláš nic, ani do rádia se nedostaneš. Jak to že ne? Hrají nás, ne samozřejmě velké stanice, ale dostali jsme se do rádia. Vizitkou úspěchu je, kdo na tebe přijde a s jakou

náladou ti lidé odcházejí z koncertu. Po koncertě na festivalu Štěrkovna Open Music jsem si sám v sobě zbořil druhý mýtus. Celou dobu, co jsem hrál v kapelách, jsem vždy trpěl tím, že jdeme hrát koncert na festival a tam nepatří pomalé věci. Lidé se přece chtějí bavit. Přijeli jsme na Štěrkovna Open Music, najednou tam stálo několik tisíc lidí. Stálo, ne sedělo. A zpívali s námi refrény a ještě nás vytleskali. To jsem se úplně dojal a rozplakal, že se nám to podařilo. Je to tak, jak jsem si to přál.

Navíc už v tom nejste úplně sami, že? Vaši sestavu doplnila skvělá vokalistka Barbora Kanyzová...

Jiří: Hudba je jedna věc, text další, třetí, která tomu dá lehký vánek, je Barunka.

Má nezaměnitelný hlas a píše své vlastní písně. Je výborná autorka a připravuje vlastní desku. Ale nechtěl bych, aby to vypadalo, že jedeme na nějaké vlně euforie. Jsou i vlny, že si v něčem neporozumíme. To zase prospívá emocím, které jednou vykvetou třeba v nějakou písničku.

Štěpán: Máme nějaké společné věci, ale jak říkal Jirka, nejsme ničím tlačeni. Nikdo nás nemůže ovlivnit zvenku a to mě na tom baví. Jsme svobodní. Mně se to potvrdilo i v herectví. Už od školy mi bylo neustále předhazováno, že jsem si zabouchl dveře, jenom proto, že jsem zůstal v Ostravě, že mám ostravskou Janáčkovu konzervatoř a že jsem regionální herec. Tohle mě vždy motivovalo k tomu, sám sobě dokázat, že se ti lidé

mýlí. Že to není o tom, odkud člověk je, ale o tom, co umí. Je to o té práci. Vytvořit kruh lidí, kteří to cítí podobně. Potvrdilo se mi to i v Divadle Mír.

Takže jste si také zbořil jeden mýtus. Jako ostravský herec můžete jezdit hrát do Prahy a funguje to.

Štěpán: Vždy mi to bylo předhazováno jako vyloučené. Já jsem věřil, že to jde jinými cestami. Za poslední dva roky, paradoxně v době pandemie, se mi potvrdilo, že můžu být svobodomyšlný umělec, který může posílat svoji práci i za ten region. Na mém přístupu k práci se nezměnilo nic od doby, kdy jsem vystudoval konzervatoř. Věřím, že pokud je to dobré, tak se to k lidem dostane, přijde to k nim odkudkoli. ☒